

1. cvičení z MB141, jaro 2023

Toto je maximalistický plán, celý se nedá stihnout. Ve skupině 02 jsme zvládli úlohy 1, 2, 3, 4, 6. Vzorce z příkladu 3 většina studentů nezná. Pro počítání příkladu 6 je dobré připomenout, jak se počítá s mocninami.

Příklad 1. Jak poznáme, že je celé číslo dělitelné 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11? Svá tvrzení zdůvodněte.

Příklad 2. Ukažte, že součin pěti po sobě jdoucích čísel je dělitelný 120.

Příklad 3. Nejdříve pro $n = 2, 3$ a potom pro další $n \in \mathbb{N}$ si připomeňte

- vzorec pro součet n -tých mocnin dvou čísel,
- vzorec pro rozdíl n -tých mocnin dvou čísel,
- vzorec pro n -tou mocninu součtu, tzv. binomický vzorec.

Příklad 4. Za pomoci předchozího příkladu, ukažte, že pro každé $n \in \mathbb{N}$

- číslo 3 dělí číslo $4^n - 1$,
- číslo 5 dělí číslo $n^5 - n$
- číslo 5 dělí číslo $3^{3n+1} + 2^{n+1}$.

Příklad 5. Dokažte, že pro libovolná celá čísla a platí:

- a^2 má po dělení 4 zbytek 0 nebo 1.
- a^2 má po dělení 8 zbytek 0, 1 nebo 4.
- a^4 má po dělení 16 zbytek 0 nebo 1.

Příklad 6. Jaké jsou poslední dvě cifry čísel: 7^{14} , 3^{59} ?

Příklad 7. Najděte největšího společného dělitele čísel

- 227, 133,
- 3441, 2665.

Příklad 8. Nalezněte celá čísla x a y tak, aby $883x + 487y = d$ byl největší společný dělitel čísel 883 a 487. Spočítejte x a y i pro dvojice čísel z předchozího příkladu.

Příklad 9. Najděte všechna přirozená n taková, že $n - 1 \mid n^3 + 1$.

Příklad 10. Dokažte, že pro přirozená čísla a , k a n platí: jestliže $k \mid n$, pak $a^k - 1 \mid a^n - 1$. Pomocí toho dokažte: Je-li $2^n - 1$ prvočíslo, pak n musí být také prvočíslo. Proto se "největší" prvočísla hledají ve tvaru $2^p - 1$, kde p je prvočíslo.

Příklad 11. Dokažte, že $25 \mid 4^{2n+1} - 10n - 4$.